

مؤلفه های هویت بخش محله های تاریخی شهر «بافت پیرامون مسجد جامع شهر اصفهان»

محمدحسین سرائی^{۱*}، فریبا بهرامی^۲، شیرین مهره کش^۳

^۱ دانشیار گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه یزد

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه یزد

^۳ دانشجوی کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه یزد

تاریخ پذیرش: ۹۱/۴/۳۰

تاریخ دریافت: ۹۱/۱/۱۰

چکیده

توسعه پایدار شهری بخش عمده ای از ادبیات برنامه ریزی شهری را به خود اختصاص داده است. از آن جا که شهر زاییده تجمیع محله های شهری است؛ از این رو بحث در مورد پایداری محله ها که در قالب هویت محله ای و توسعه حیات مدنی مطرح می گردد، حائز اهمیت است. هر شهر مجموعه ای از ارزش های مادی و معنوی است که به عنوان سرمایه ای گران بها و اندوخته ای نادر در فضای کالبدی شکل گرفته است، لذا شناسایی این ارزش ها و تبدیل آن ها به عوامل هویت ساز نیازمند برنامه ای یک پارچه و جامع بر مبنای بستر فرهنگی و تاریخی آن شهر است. این مقاله حول مؤلفه کیفیت سیما و منظر و ادراک ساکنان بافت از لایه های کالبدی تدوین شده است؛ چرا که سیما و منظر بافت در ایجاد هویت بصری مطلوب نقش مهمی ایفا می کند. لذا ناهم خوانی طراحی ها و ساخت و سازهای جدید در مجاورت بافت های تاریخی علاوه بر ایجاد اختلال در سیمای محله و شهر، موجب بحران هویت در محله می گردد. هدف پژوهش ارزیابی مؤلفه های هویت بخش محله های تاریخی شهر و نمونه مورد بررسی بافت پیرامون مسجد جامع شهر اصفهان است. روش تحقیق، توصیفی- تحلیلی و به صورت پیمایشی اجرا شده است. تحلیل ارائه شده بر مبنای تصویر ذهنی ۵۰ نفر از ساکنان محله مورد مطالعه تدوین گردیده است. با استفاده از دو آزمون «نسبت» و «خی دو» و با استفاده از نرم افزار «SPSS» آماره ها محاسبه و یافته ها تجزیه و تحلیل شدند. نتیجه به دست آمده حاکی از آن است که ۵۲ درصد از ساکنان به دو عنصر شاخص محله و ۶۶ درصد از آن ها در تصاویر ذهنی به نما اشاره کرده اند؛ بنابراین نظام ارتقاعی در شکل گیری تصویر ذهنی نقش بسزایی دارد، لذا باید از کلیه اقداماتی که منجر به کم شدن اهمیت آن ها یا محوشدن شان از دید ناظران و یا آن چه که به مخدوش شدن سیمای محله دامن می زند، جلوگیری به عمل آید.

واژگان کلیدی: پایداری، هویت، تصویر ذهنی، سیما و منظر، ادراک ساکنان.

The identity components for historic quarter of city Surrounding context of Jame mosque of Isfahan

Mohammad Hosien Saraei, PHD

Associate prof of Geography and urban planning, Yazd University

Fariba Bahrami

M.A. Student of Geography and urban planning, Yazd University

Shirin Mohrehkesh

M.A. Student of geography and urban planning, Yazd University

Abstract

Urban sustainable development is a major issue in urban planning literature. Since the city is composed of aggregated urban quarters, the discussion of quarter sustainability that quarter identity and civic life seems important. Every city has a collection of material and spiritual values that are introduced as a precious asset in the physical space. So the recognition of these values and converting the instrument to identify factors requires an integrated and comprehensive program based on historical and cultural context of the city. This research has been conducted about the components of quality landscape and resident perception because context landscape play an important role in creating the desired visual identity. So inconsistency between the design and new construction in the vicinity of historical context creates visual pollution in the quarter as well as identity crisis in the urban landscape. Aim of this research is evaluation of the identity components for historic quarter of city and surrounding tissue sample Jame Mosque of Isfahan. Research method in this study is descriptive-analytical and is implemented via a survey. The presented analysis in this research is based on the mental image of 50 quarter residents. Statistics were calculated with "chi-square" and "Z" test and the software «spss», data were analyzed. The results indicate that 52 percent of the image residents to indicator component and 46 percent remaining to front mentioned. So the elevation play important role in cognitive image formation. It is necessary to avoid actions that cause destruction of Quarter's landscape. This will contribute to maintaining and enhancing the quarter identity and will lead to a sustainable quarter and city.

Keywords: Sustainable, identity, cognitive image, landscape, resident perception.